

ශ්‍රී ලංකා වෙළඳපොළ රැකියා අවම කිරීමට නිවසේ දීම නියැලිය හැකි ස්වයං රැකියා

සැකසුම : කේ.යූ . අයි විජේවර්ධන

සංවර්ධන නිලධාරී

මිනිස්බල හා රැකිරක්ෂා දෙපාර්තමේන්තුව

තරුණ හා ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය

ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳපොළ රැකියා අවම කිරීමට නිවසේ දීම නියැලිය හැකි ස්වයං රැකියා

රටක ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට හා සංවර්ධනය කිරීමට ප්‍රබල අවියක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳපොළ දක්වන දායකත්වය අතිමහත් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ද ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳපොළේ ඇති වන වෙනස්කම් හා ඒ තුළින් ලැබෙන දායකත්වය මත සංවර්ධන ඉලක්ක ලඟා කර ගැනීමේ සාර්ථකත්වය තීරණය වේ.

ලෝක කම්කරු සංවිධානයේ වාර්තා වලට (Source: International Labour Organization, ILOSTAT database. Data retrieved in September 2019) අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ 2019 වර්ෂයේ ස්වයං රැකියා ලාභීන්ගෙන් 43.15 % ක් කාන්තාවන් වන අතර 40.67 % ක් පිරිමි පාර්ශවය වේ.

ලෝක කම්කරු සංවිධානයට අනුව ස්වයං රැකියාවක් ලෙස අර්ථ ගන්වනු ලබන්නේ ස්වයං රැකියාවල නියුතු වූවන් තමන්ගේම ආර්ථික කටයුත්තක හෝ හවුල්කරුවන් එකක් හෝ කීපදෙනෙකු සමඟ හෝ සහයෝගයෙන් වැඩකරනු ලබන රැකියා ලෙසයි. (Source: International Labour Organization, ILOSTAT database. Data retrieved in September 2019)

ස්වයං රැකියාලාභියා යනු සමාගමක් හෝ වෙනත් පුද්ගලයකු (සේවා යෝජකයකු) සඳහා වැඩ කරන ජීවනෝපායක් ගත කිරීමට වඩා ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වල ස්වාධීන කටයුත්තකින් තම ආදායම උපයන පුද්ගලයෙකි.

අපේ රටේ රැකියා විරහිත තරුණ තරුණියන් බොහෝ පිරිසක් ජීවත් වේ. තමන් ඉගෙන ගත් දෙයට සරිලන රැකියාවක් ලැබෙන තෙක් ගෙදරට බරක් වීමට සිදු වීම ගැන සිතමින් සිටින පිරිසට තමන්ගේම රැකියාවක් කිරීමේ හැකියාව ඇත. එමෙන් ම නිවසේ ආර්ථිකයට කුඩා හෝ ශක්තියක් විය හැකිය.

අප රට තුළ සිදු කරනු ලබන ස්වයං රැකියා, වර්ග කිහිපයක් යටතේ බෙදා දැක්විය හැක.

- මැටි ආශ්‍රිත කුඩා කර්මාන්ත
- ආහාර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන
- කොහු ආශ්‍රිත කුඩා කර්මාන්ත
- වඩුවැඩ / කැටයම් ශිල්ප නිපුණතා
- පැදුරු විවීම ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන
- සත්ව පාලනය

ඔබට නියැලිය හැකි ස්වයං රැකියා වර්ග කිහිපයක් පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

I. පෞද්ගලික උපකාරක පන්ති

රැකියා විරහිත උපාධිධාරීන් සඳහා මෙය වඩාත් සුදුසුය. එමෙන් ම පරිපූර්ණ ඉංග්‍රීසි දැනුමක් ඇති අයෙකුට ඉංග්‍රීසි විෂය ඉගැන්වීම කළ හැකිය. උපකාරක පන්ති තමන්ගේ නිවසේ සිට හෝ සිසුන්ගේ නිවස වෙත ගොස් සිදු කළ හැකිය.

II. ලියුම් කවර නිෂ්පාදනය / කවර නිෂ්පාදනය

මෙම ව්‍යාපාරය බොහෝ දෙනෙක් අතර ප්‍රචලිත ස්වයං රැකියාවකි. ඇතැම් ආයතන මගින් අමු ද්‍රව්‍ය නිවසටම සපයා නිෂ්පාදනය කරනු ලබන ලියුම් කවර නැවත මිලට ගැනීම සිදු කරනු ලැබේ. ඉවතලන කඩදාසි භාවිතා කරමින් කවර නිෂ්පාදනය ද වර්තමානයේ ප්‍රචලිත ස්වයං රැකියාවකි.

III. මල් වගාව

අපේ රට තුළ සිටින මල් වගාකරුවන් ප්‍රමාණය සාපේක්ෂව අඩුය. මල් අපනයනය කරන සමාගම් ග්‍රාමීය මල් වගාකරුවන් හරහා මල් මිල දී ගැනීම සිදු කරයි. එමෙන් ම විවිධ උත්සව කාලවල දී මල් සඳහා ඉල්ලුම ඉහළ යයි. එමෙන් ම මල් සඳහා විශාල ඉල්ලුමක් පවතී. මල් වගාව මෙන් ම විසිතුරු පැල වගාව ද ස්වයං රැකියාවක් ලෙස කිරීමේ හැකියාවක් ඇත.

IV. ආහාර නිෂ්පාදනය

රසවත් ලෙස ආහාර සකස් කළ හැකි අයට මෙම රැකියාවේ නියැලිය හැකිය. පිරිසිදු හා රසවත් ආහාර සැපයීම මගින් වැඩි ආදායමක් ලබා ගත හැකිය.

උදා : යෝගට්, පපඩම්, ලුණු දෙහි, මාළු අඹුල් නියා බෝතල් සැකසීම, තල කැරලි, පුහුල් දෝසි

V. බිම්මල් නිෂ්පාදනය

බිම්මල් නිෂ්පාදනය ඉතා පහසු ස්වයං රැකියාවකි. මෙයට වැඩි ඉඩක් අවශ්‍ය නොවන අතර අමුද්‍රව්‍ය වල මිල සාපේක්ෂව අඩුය. අවුරුද්දේ ඕනෑම කාලයක බිම්මල් වගා කළ හැකි අතර මේ සඳහා ඉහළ වෙළඳපොළක් පවතී.

VI. කෘෂි හෝග වගාව

කෘෂි හෝග වගාව සඳහා දේශීය මෙන් ම විදේශීය ඉල්ලුම විශාල වශයෙන් පවතී. මේ සඳහා වැඩි ඉඩකඩක් අවශ්‍ය වේ.

උදා : කරාඹුනැට්, කුරුඳු, ගම්මිරිස්, එනසාල්, බුලත්, පුවක් වගාවන්

VII. ඇදුම් මැසීම

තම නිවසේ සිට ම කළ හැකි කදිම ව්‍යාපාරයකි. මිනිසුන්ගේ කාර්යබහුල වීමත් සමඟ තමන්ගේ ඇඳුමක්වත් මසාගැනීමට කාලයක් නොමැති නිසා මෙම රැකියාව සඳහා වැඩි වෙළඳපොළක් පවතී. ඇඳුම් වලට අමතරව පාපිසි මැසීම ආදිය ද සිදු කළ හැක.

VIII. අතරමැදියෙක් වීම

මෙය ඉතා පහසු ආදායම් මාර්ගයකි. අතරමැදියෙක් වීමට හැඳුණුමක් තිබිය යුතුය. කුඩා පරිමාණයෙන් සිදු කරන දෑ වෙළඳපොළට යොදා ගැනීමට නොහැකි වූ විට මෙම ක්‍රමය අනුගමනය කළ හැක. සාමාන්‍ය ලාභයක් තබාගෙන නිෂ්පාදිත භාණ්ඩ වෙළඳපොළට දැමීමෙන් ආදායම උපයා ගත හැකිය.

IX. සම් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන

සම් උපයෝගී කර ගනිමින් කලාත්මක සම් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය හා අනෙකුත් එදිනෙදා ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන බැග්, සෙරෙප්පු, කාන්තා හා පිරිමි පර්ස් ආදිය නිපදවීම.

බොහෝ දෙනෙක් ස්වං රැකියාවක් කිරීමට අකමැති නමුත් රැකියාවක් නොමැතිව සිටින අයට තවත් අයෙක් යටතේ රැකියාවක නිරත වීමට වඩා මෙය ඉතා යෝග්‍යය. මේ සඳහා වැඩිපුර අධ්‍යාපනයක් අවශ්‍ය නොවන අතර වෘත්තීය දැනුම අවශ්‍ය වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය විරැකියාව පිළිබඳ ගැටලුව සාකච්ඡා කිරීමේ දී බොහෝ දෙනෙක් ස්වයං රැකියාවක් කිරීම හොඳම විසඳුම ලෙස යෝජනා කරති.

ස්වයං රැකියාවක් කිරීම බොහෝ ව්‍යවසායකයින්ගේ අභිප්‍රාය වේ. නමුත් ආරම්භ කළ යුත්තේ කුමක් ද යන්න හරියටම දැන ගැනීම සහ ආරම්භක පිරිවැය දැරීමට නොහැකි වීම බාධාවක් විය හැකිය. ස්වයං රැකියාවක නිරත වන්නන් දිරිමත් කළ යුතුය. ස්වයං රැකියාවක් එක් අවස්ථාවක ආරම්භ කර එය අසාර්ථක වුව ද ජීවිතය සාර්ථක කර ගැනීමේ අභිප්‍රාය ඇති නිසා නැවත නැවත උත්සාහ කළ යුතුය. ඒ අනුව ටිකෙන් ටික තම රැකියාව දියුණු කර ගනිමින් ජීවිතයේ දියුණුවට මඟ විවර කර ගත යුතුය.

අප රටේ බොහෝ විට ග්‍රාමීයව දක්නට ලැබෙන දරිද්‍රතාවය නිසා ව්‍යාපාරයන්ට පාදක වන ආදායම් උත්පාදන මාර්ග ලෙස ස්වයං රැකියාවන් බිහි වේ. නමුත් මේවා ආරම්භ වන්නේ වෙනත් රැකියාවක් කර ගැනීමට නොහැකි වූ විටයි. එම නිසා බොහෝ ප්‍රමාණයක් ස්වයං රැකියා හෝ ආදායම් උත්පාදන මාර්ග කෙටි කලකින් අතරමඟ නවතින අතර මින් කොටසක් ක්ෂුද්‍ර ව්‍යවසායකයන් බවට පත් වේ.

ග්‍රාමීය අංශය තුළ ජනතාව රඳවා තබා ගැනීමට නම් සමාජ ආර්ථික වශයෙන් ඔවුන් ඔසවා තබන්නට සමත් ජීවනෝපායක් ගම තුළ පැවතීම අනිවාර්යය වේ. ගම තුළ සේවාවන් දුබලය. කම්හල් හිඟය. ගොවිතැන් කටයුතු කිරීමට සෑහෙන ශ්‍රමය හා භූමිය නොඅඩුව තිබේ. එහෙත් පවතින ගැටලුව ශ්‍රම හිඟය

හෝ උණ සේවා නියුක්තිය නොව ගොවිජනතාව වගුරන ශ්‍රමයට නිසි ඵල නොලැබීමයි. මෙම තත්වය වෙනස් කර ඔවුන් ස්වයං රැකියා සඳහා යෙදවීම සිදු කළ යුතුය.

ස්වයං රැකියා සඳහා උපදෙස් ගත හැකි ආයතන

- මිනිස්බල හා රැකිරක්ෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ රැකියා නිර්මාණ හා ප්‍රවර්ධන අංශය
- අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
- ලංකා කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලය
- ප්‍රාථමික කාර්මික අමාත්‍යාංශය
- කර්මාන්ත සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව

ස්වයං රැකියාවන් දිරිමත් කිරීමට ගත හැකි පියවර

- ❖ ස්වයං රැකියා වල නිරතවන්නන් සඳහා ගුණාත්මක, ප්‍රායෝගික හා න්‍යායාත්මක පුහුණුවක් ලබා දීම.
- ❖ ග්‍රාමීය ජනතාව වෙනුවෙන් විවිධ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ප්‍රදර්ශන ආදිය පැවැත්වීම මගින් ස්වයං රැකියා සඳහා දිරිමත් කිරීම.
- ❖ නිෂ්පාදන අලෙවි කර ගැනීම සඳහා වෙළඳපොළ අවස්ථා සලසා දීම.
- ❖ ස්වයං රැකියා ආරම්භ කිරීම සඳහා මූල්‍යාධාර ලබා දීම.

Source: International Labour Organization, ILOSTAT database. Data retrieved in September 2019.